

PRONUMELE

1.PRONUMELE ESTE PARTEA DE VORBIRE FLEXIBILA (CARE SE DECLINA) CARE TINE LOCUL UNUI SUBSTANTIV

a)Unele pronume au forme personale:

- pronume personal propriu-zis;
- pronume personal de politete.;
- pronume posesiv;
- pronume reflexiv;pronume de intarire.

b)Pronume fara forme personale:

- pronume demonstrativ;
- pronume relativ;
- pronume interogative;pronume nehotarate;
- pronume negative.

PRONUMELE PERSONALE

Pronumele personal desemneaza diferite persoane I, a-II-a, a-III-a singular si plural.

Persoana a-III-a are si categoria gen (*el, ea* etc.)

Pronumele personal se declina, schimbandu-si forma in functie de gen, numar, caz si persoana.

In flexiunea pronumelui personal apar forme accentuate (la toate cazurile) si forme neaccentuate (la dativ si la acuzativ)

Forme accentuate:

- nominativ – *eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele*;
- genitiv – *(al) lui; (a)ei ... (ai)lor, (ele)lor*;
- dativ – *mie, tie, lui, lor, noua, voua, lor, lor*;
- acuzativ – *(pe)noi, (cu)voi, (la)ei, ele, (despre) noi, (pentru)voi, (despre) ei, ele*.
- vocativ – *tu!*

Forme neaccentuate:

- singular – dativ:*imi, mi-, -mi; iti, -ti, ti-; ii, I-, -I;*

– acuzativ: *ma, m-, te, il, o;*
-plural – dativ-*ne, ne-, -ne, ni, va, v-, vi, le, le-, -le, ii;*
-acuzativ – *ne, va, v-, ii, -I, I-, -le, le-;*

Pronumele personale I și a-II-a nu au genitiv.
Formele pronumelor neaccentuate în cazul acuzativ au întotdeauna funcția de complement direct.

L-am văzut și pe el.

Fii după cum te arată chipul.

La cazul vocativ formele sunt identice cu nominativ.

Funcțiile sintactice ale pronumelui

-subiect, apozitie, atribut, nume predicativ, complement.

În unele expresii verbale, pronumele personale *o, i, ii*, sunt folosite cu valoare neutră (nu înlocuiesc un substantiv) nu au funcție sintactică, conținutul lexical e vag.

Ii tot da înainte cu gura.

A bagat-o pe maneca.

Da-i și da-i, până seara nu a ajuns la cabana.

Ortografia pronumelui personal

Formele neaccentuate ale pronumelui personal pot fi legate prin cratimă de un verb, de o conjuncție, de un alt pronume (etc.)

Ce-i pasa lui?

Dusmanul cel rau cu pâine ti-l castigi.

Sa-ti fie frica de cel ce tace.

L-a laudat.

Alte forme de pronume personal (forme vechi) dansul, dansa, dansii, dansele.

PRONUMELE PERSONAL DE POLITETE

Pronumele personal de politete

-se folosește în locul numelor persoanelor cărora li se cuvine respect.

Pronumele personal de politete are forme numai pentru persoana a-II-a și a-III-a: *dumneata, dumnealui, dumneaei, dumneavoastra, dumnealor.*

Forme populare ale acestui pronume: *mata, matale, matalica, mataluta.*

Locuțiuni pronominale de politete: *maria ta, Domnia sa, Înaltimea sa, Domnia ta, Excelența sa*

Complementul direct (reactualizare)

- 1) Complementul este o parte de propozitie secundara care determina un verb, adverb (niciodata) sau un adjectiv.
- 2) Complementele pot fi:
 - necircumstantiale: – complement indirect, complement direct, complement de agent;
 - circumstantial: – complement circumstantial de mod; complement circumstantial de timp; complement circumstantial de loc, complement de cauza etc.
- 3) Complementul direct se intalneste numai in cazul acuzativ care este numit cazul obiectului direct.(I.Coteanu).
- 4) Complementul direct raspunde la intrebarile: pe cine? ce?

Complementul direct poate fi exprimat prin: substantiv in acuzativ;

- a) substantiv cu prepozitie: *L-am vazut pe Costel.*
- b) substantiv fara prepozitie: *Poti opri apa, vantul si gura.*
- c) locutiune substantivala: *Bunica are inca tinere de minte.*
- d) pronume: *Dar sigur nu stiu ce cant.*

Ce = complement direct exprimat prin pronume relativ simplu;

Vremea ii invata pe aceea care n-au dascal

Nu am nimic, nimic nu mai astept.

- numeral in acuzativ (cu valoare substantivala.

Eu zic zece, tu zici doua.

I-a intrebat pe cei doi despre istorie.

- verb la infinitiv;

Am inceput a invata mai constiincios.

Nu poti sedea in doua luntre de odata.

- verb la supin.

Am terminat de invatat.

- verb la gerunziu;

Ea a auzit cantand.

- interjectie;

La groapa altuia este usor sa canti aleluia.

- ajectiv cu valoare substantivala;

Imparatul marita pe cea mai mica.

Complementul direct poate sta inaintea cuvantului determinat sau dupa el.

Pe lup picioarele-l hranesc.

Punctuatia:

Complementul direct nu se desparte prin virgula de termenul regent niciodata:

Omul sfinteste locul.

Una zice si alta face.